Proiecte integrate pentru dezvoltarea economică a județului Bistrița-Năsăud

1. Obiectivele majore de dezvoltare ale județului Bistrița-Năsăud

Viziunea dezvoltării strategice a Județului Bistrița-Năsăud până în 2025 se bazează pe abordarea integrată și personalizată pe zone de dezvoltare, pe transformarea în avantaj competitiv a potențialului industrial dar și agricol, pe reindustrializare specializată diversificat, pe valorificarea mai inteligentă a resurselor naturale, culturale și istorice din județ care au caracter de unicat pe plan național și internațional, pe motivarea și dezvoltarea coerentă a resursei umane existente și atragerea de resursă umană înalt calificată, pe calificare și recalificare eficace, pe punerea unui accent permanent la nivelul administrației publice, agenților economici din industrie, agricultură și turism pe creativitate și inovare, pe comunicare și colaborare, pe clusterizarea și diversificarea inteligentă a sectorului industrial și agricol specific județului, inclusiv pe furnizarea de produse proprietare sofisticate – cu valoare adăugată ridicată și cu caracteristici unicat -, pe aplicarea fermă a unui întreg cadru de măsuri și mecanisme de incluziune socială, de protejare a mediului înconjurător, inclusiv pe orientarea adecvată a activităților sociale și economice din județ, pe încurajarea co-opetiției (competiției pe elemente de diferențiere și colaborării pe proiecte de interes larg) între administrațiile publice locale.

Obiective strategice 2020

Dezvoltare economică inteligentă prin specializare diversificată

-creșterea cifrei de afaceri a județului raportată la numărul de locuitori;
-agenții economici mari din județ, cu capital majoritar românesc, să dezvolte produse proprietare inovative, sofisticate și cu valoare adăugată ridicată;
-reducerea populației implicată în agricultura de subzistență și asigurarea unor oportunități de ocupare decente pentru această categorie de populație;
-câștigul salarial mediu al populației să fie cel puțin la nivelul mediei naționale;
-valoarea producției industriale să aibă un ritm mediu anual de creștere;
-creșterea productivității medii în agricultură;
-productivitatea forței de muncă să fie peste media la nivel național;
-în județ să existe clustere economice funcționale, în special pe ramurile specifice economiei judeţului capabile să dezvolte în cadrul unor alianțe strategice produse de nișă, cu inteligență încorporată în acestea;
-cifra de afaceri din industrie să aibă un ritm mediu anual de creştere;
-creşterea productivităţii medii în agricultură.

Dezvoltare durabilă

-orientarea semnificativă a industriei de prelucrare a lemnului pe producția de mobilă sau alte produse din lemn cu valoare adăugată ridicată, iar rata de exploatare a fondului forestier să fie mai redusă;
-să fie asigurat managementul integrat al deșeurilor;
-gradul de poluare al apelor județului să fie mai redus decât media la nivel național;
-creșterea spațiilor verzi din zona urbană;
-dezvoltarea rețelei de canalizare în zona rurală;
-protejarea reală a parcurilor naționale și a rezervațiilor naturale, concretizată în eliminarea defrișărilor ilegale, a braconajului, a construcțiilor ilegale, a traseelor de off-road etc.;

-refacerea mediului natural degradat (în special forestier – integrat: floră, faună) și creșterea acestuia;
-numărul unităților de energie alternativă (eoliană, solară) să crească;
-scăderea ratei migrației tinerilor în căutarea de oportunități mai bune de viață;
-scăderea raportului de asistați/activi;
-susţinerea dezvoltării municipiului Bistriţa;
-toate localităţile rurale ale judeţului să aibă reţea de canalizare;
-refacerea mediului natural degradat (în special forestier – integrat, flora, fauna) şi creşterea suprafeţelor împădurite.

Diferențiere prin valorizarea inteligentă a tradițiilor și valorilor autentice

-potențialul istoric și cultural al județului să fie valorificat 100% în activități turistice generatoare de venituri pe tot parcursul anului;
-creșterea cifrei de afaceri în turism, inclusiv cu valorificarea patrimoniului cultural și istoric (în special cel săsesc pentru turiștii din spațiul german), a cadrului natural și a tradițiilor prin creșterea numărului de vizitatori străini.

Conectivitate sporită

-să nu mai existe drumuri județene de pământ și majoritatea drumurilor județene pietruite să fie asfaltate;
-majoritatea drumurilor comunale de pământ să fie pietruite sau asfaltate;
-reabilitarea şi fiabilizarea reţelei feroviare existente (relativ extinse) în judeţ, în condiţiile în care procesul de modernizare a gării Bistriţa este în derulare;
-reabilitarea şi fiabilizarea căilor rutiere naţionale şi judeţene intra şi interregionale către judeţele limitrofe;
-să fie cel puțin începute lucrările de străpungere pentru asigurarea legăturilor rutiere între nordul și sudul județului, prin zona montană;
-asigurarea unui punct rapid de legătură aeriană cu municipiul Bistrița prin realizarea unui aeroport pentru aeronave de mici dimensiuni de tip charter;
-realizarea centurii Livezile - Slatinita Tarpiu - Blăjenii de Jos;
-preluarea traficului greu pe relația Vatra Dornei - Reghin sau Reghin - Năsăud prin legarea capetelor șoselei Monariu-Jelna la DN 17;
-alinierea la strategia digitală europeană, cu accent pe conectivitate la Internet în bandă largă, inclusiv în zona rurală, precum și o bună conectivitate wireless în spațiile publice.

2. Zonele de dezvoltare economică ale județului Bistrița-Năsăud conform strategiei 2014-2020

În cadrul strategiei de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2014-2020 s-au identificat și agreat 7 zone de dezvoltare economică, după cum urmează (a se vedea Figura 1):

Zona de dezvoltare Sud-Vest (GAL Ruralis Câmpie)

Această zonă este formată din comunele: Lechința – Șieu Măgheruș – Matei – Chiochiș – Sânmihaiu de Câmpie – Budești – Micești de Câmpie – Silivașul de Câmpie – Urmeniș – Milaș

Zona de dezvoltare Sud-Est (GAL Ruralis Valea Șieului)

Această zonă este formată din comunele: Teaca – Galații Bistriței – Monor – Mărișelu – Șieu – Șieuț.

Zona de dezvoltare Nord-Vest (GAL Ținutul Haiducilor)

Această zonă este formată din orașul Beclean și comunele: Nușeni – Șieu Odorhei – Șintereag – Braniștea – Petru Rareș – Uriu – Ciceu Mihăești – Ciceu Giurgești – Negrilești – Căianu Mic – Chiuza – Spermezău – Zagra - Târlișua.

Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Lider Bistrița-Năsăud)

Această zonă este formată din orașul Sângeorz-Băi și comunele: Maieru – Rodna – Șanț – Ilva Mică – Ilva Mare – Poiana Ilvei – Măgura Ilvei – Lunca Ilvei - Leșu.

Zona de dezvoltare Centru

Această zonă este formată din municipiul Bistrița.

Zona de dezvoltare Est (GAL Bârgău-Calimani)

Această zonă este formată din comunele: Tiha Bârgăului – Bistrița Bârgăului – Prundu Bârgăului – Josenii Bârgăului - Livezile – Dumitrița – Cetate – Budacu de Jos.

Zona de dezvoltare Nord (GAL Țara Năsăudului)

Această zonă este formată din orașul Năsăud și comunele: Dumitra – Feldru – Rebrișoara –Rebra – Parva – Telciu – Romuli – Coșbuc – Runcu Salvei – Salva - Nimigea.

Figura 1. Zonele de dezvoltare economică ale județului Bistrița-Năsăud

3. Prioritățile de acțiune pentru specializare diversificată și diferențiere competitivă

Zona de dezvoltare Sud-Vest (GAL Ruralis Câmpie)

Această zonă este formată din comunele: Lechința – Șieu Măgheruș – Matei – Chiochiș – Sânmihaiu de Câmpie – Budești – Miceștii de Câmpie – Silivașul de Câmpie – Urmeniș – Milaș.

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi:

●Infrastructura de alimentare cu apă potabilă și în mod special a infrastructurii de canalizare în toate localitățile din zonă prin proiecte integrate – creează și oportunități pentru atragerea investițiilor private în industria alimentară (lapte, carne, fructe, fructe de pădure, viticultură), elimină elemente accentuate de disconfort în perioada verii, elimină ineficiența foselor septice și deversarea apelor reziduale în pâraie care poluează mediul înconjurător, sănătatea populației, fauna din râuri

●Infrastructura de irigații și apă pentru activități agricole și zootehnice prin proiecte integrate – seceta este o problemă critică, precum și acțiuni de amelioare a solurilor

●Stație de epurare a apei la Matei

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi:

●Infrastructura de drumuri prin proiecte integrate - localitatea Lechința este un nod important al zonei pentru asigurarea conectivității (pentru dezvoltarea județului este importantă realizarea legăturii Lechința – Herina sau/și Sărățel – Chintelnic)

●Proiecte de calificare a populației de etnie rromă, în special în domeniul prelucrării lemnului pentru obiecte de artizanat

●Proiecte de calificare a populației cu studii primare și medii în domeniul prelucrării lemnului pentru obiecte de artizanat și de artă tradițională, viticulturii și pomiculturii

●Plantarea unor soiuri noi de copaci pentru combaterea fenomenului de deșertificare în zonă

●Împadurirea cu gorun (min. 20 ha)

●Decolmatarea râurilor în zona localităților Budești și Matei pentru diminuarea inundațiilor

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă:

●Susținerea industriei panificației și a prelucrării lemnului

●Dezvoltarea punctelor de colectare a laptelui de la producătorii familiari și fermele mici și mijlocii (30-50 capete)

●Creșterea producției de porumb și rapiță în zonă și valorificarea în industria alimentară, a uleiurilor vegetale și a biocombustibililor, precum și dezvoltarea unor minifabrici pentru nutrețuri concentrate (ex. Sânmihaiu), pentru vopsele naturale, pentru esențe naturale etc. – instruire și dezvoltarea unor proiecte antreprenoriale locale

●Colectarea cătinii și a fructelor de pădure și valorificarea sa în industria alimentară și farmaceutică (a se vedea potențiale colaborări cu antreprenori din Beclean) – instruire și dezvoltarea unor proiecte antreprenoriale locale

●Dezvoltarea unui parc agro-industrial în zona Silivaș - Urmeniș

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi:

●Relansarea producției viticole (aprox. 600 ha) și dezvoltarea livezilor de pomi fructiferi (ex. mărul pentru producția de sucuri naturale) - gradul ridicat al importului de fructe de calitate redusă pe piețele din România reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea producției autohtone ecologice, la un preț competitiv și cu desfacere printr-o rețea locală; există și oportunități de finanțare guvernamentală a proiectelor de reconversie a viilor și livezilor - instruire și dezvoltarea unor proiecte antreprenoriale locale

●Dezvoltarea asociațiilor meșteșurarilor în rândul populației rrome și calificarea acestei populații pentru relansarea meseriilor tradiționale, tradițiilor culturale și evenimentelor culturale tematice

●Dezvoltarea capacității de valorificare a zonei pentru amplasarea panourilor solare și centralelor fotovoltaice – există deja inițiative în acest sens, însă potențialul nu este acoperit

●Atragerea investițiilor în industria de cărămidă, țiglă, faianță și alte materiale ceramice prin valorificarea resurselor naturale locale – argila (ex. Vermeș, Lechința, Matei, Sânmihai etc.) – corelată cu rezolvarea alimentării cu apă și a canalizării și valorificarea existenței rețelei de gaz natural de foarte bună calitate în zonă; se pot dezvolta 3-4 fabrici de profil
●Valorificarea lemnului din zonă pentru mangal (la export) și pentru dezvoltarea unor ateliere de fabricare a mobilierului de serie mică de lux, precum și pentru dezvoltarea unor produse artizanale din lemn (carpen, salcâm, gorun etc.), cu efecte multiplicatoare în valorificarea biomasei și peleților
●Valorificarea apelor sărate din zonă (a se vedea filonul care vine de la Sărata; turistic – relații economice cu stațiunea de la Beclean pentru alimentarea bazinelor cu apă sărată; saramură în industria alimentară)
●Proiecte de integrare în circuite turistice a vizitării unor monumente istorice din zonă (biserici de lemn din secolul 17, biserici evanghelice, monumemtul de la Vermeș, muzeul etnografic Budești, parcul dendrologic din Silivașu etc.), în corelație cu degustarea de vinuri locale prin relansarea unor crame în zonă, precum și valorificarea turistică a unor evenimente culturale locale (ex. târgul Lechinței la culesul strugurilor, balul rromilor, dansuri populare etc.), la care se poate adăuga revitalizarea traseelor turistice de învățare/descoperire a identității locale
●Proiecte de valorizare turistică a zonei prin integrarea într-o rețea națională cu circuit închis a caselor vechi din pământ și lemn (unele având și alimentare cu gaz), cu un grup țintă de exclusivist, integrate cu proiecte de redare a aspectului tradițional și a tehnicilor tradiționale de construcție în rândul unor enclave (mini-spații turistice) din localitățile zonei (ex. Comuna Lechința, Budești, Silivașu etc.)
●Certificarea pensiunilor din zonă și integrarea într-o rețea turistică cu circuit închis, dezvoltarea centrelor de informare turistică conectate la diverse agenții de turism
●Dezvoltarea unor azile/case de îngrijire private pentru bătrânii din zona rurală sau urbană, dezvoltarea unei mini-comunități agricole pentru îmbătrânirea active, inclusiv cu fabricarea și valorificarea comercială a unor produse tradiționale – zacuscă, gem, bulion etc. (ex. în localitatea Matei)
●Proiecte de investiții pentru identificarea potențialului termal din zonă și a valorificării balneo a apelor sărate – susținerea prin diverse facilități a inițiativelor antreprenoriale în acest sens
●Dezvoltarea unui centru modern de depozitare a produselor agricole perisabile (ex. cătină, alte fructe de pădure) și extinderea depozitelor de porumb și lucernă, dar și a susținerii unor inițiative antreprenoriale pentru prelucrarea superioară a cătinii, fructelor de pădure și porumbului
●Susținerea acțiunilor antreprenoriale pentru creșterea animalelor dedicate segmentelor de nișă (ex. vânat pentru turism tematic - vânătoare - și restaurante de lux)
●Crearea de facilități și intermediere pentru încurajarea producătorilor de zahăr să facă contracte cu fermele agricole locale în cultivarea sfeclei de zahăr pe suprafețe întinse
●Soluții în domeniul administrației pentru facilitarea asocierii în proiecte integrate
●Dezvoltarea rețelei de lobby prin care produsele agricole primare colectare în centrele locale (ex. agricole și zootehnice) să fie valorificate pe o piață liberă de monopol, în condiții avantajoase

Zona de dezvoltare Sud-Est (GAL Ruralis Valea Șieului)

Această zonă este formată din comunele: Teaca – Galații Bistriței – Monor – Mărișelu – Șieu – Șieuț.

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi:
●Rezolvarea întăbulărilor prin diverse scheme inteligente (ex. facilități pentru investitori care să preia și costurile întăbulărilor)
●Rezolvarea rețelei de canalizare în toate localitățile în cadrul unor proiecte integrate
●Modernizarea străzilor comunale
●Extinderea rețelei de gaz (în prezent numai Teaca este racordată la conductă de gaz)
Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi:

●Monitorizarea centralizată a lucrărilor la nivel de județ și informarea pe un portal web specializat a tuturor primăriilor privind evoluția lucrărilor efectuate de regii (apă, gaz, canal, drumuri) – acest proiect trebuie aplicat la nivelul întregului județ
●Dezvoltarea capacității la nivel județean pentru a ajuta primăriile să își elaboreze strategii personalizate și proiecte armonizate cu ceea ce se întâmplă la nivel județean - acest proiect trebuie aplicat la nivelul întregului județ
●Proiecte de calificare a populației rrome din zonă în diverse meșteșuguri, realizare de materiale ceramice (ex. cărămidă) și susținerea prin intermediul unei fabrici sociale, cu management privat
●Regularizarea râurilor în cooperare cu Apele Române
●Alimentarea cu apă din lacul Colibița

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă:

●Încurajarea creșterii oilor și a produselor ecologice din lapte de oaie
●Dezvoltarea pe parcursul unui an întreg a unui pachet de evenimente culturale-religioase-etnografice-gastronomice care să revitalizeze tradițiile locale (în parteneriat între mai multe localități, inclusiv cu valorificarea potențialului muzeelor etnografice, formațiilor folclorice din Monor, Șieu, Galații Bistriței etc.) pentru a genera venituri la bugetele locale

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi:

●Dezvoltarea taberelor tematice pentru tineri care pot genera venituri la bugetele locale și micro-activitate economică pentru localnici (ex. cantine, restaurante cu rețete locale)
●Dezvoltarea unei burse zonale pentru animale
●Dezvoltarea unei capacități de producție pentru colectarea lânii și spălarea acesteia, urmată de distribuția în unități de micro-producție familiale pentru fabricarea artizanală de haine din lână, carpete, produse pentru pat, stofe – implică și calificarea adecvată prin programe de formare specifice
●Proiecte de investigare a potențialului de valorificare a izvoarelor de apă sărată cu scop turistic sau economic și facilități pentru atragerea de investitori privați
●Revitalizarea producției de struguri și pomi fructiferi și atragerea de investitori privați
●Proiecte pentru instruirea oamenilor în legumicultură și susținerea dezvoltării serelor (ex. sere etajate inteligente, cu conservarea energiei și apei)
●Dezvoltarea turismului de nișă – trasee turistice, concursuri tematice (a se vedea exemplul loc. Sâncraiu din jud. Cluj)
●Susținerea prin proiecte de instruire și micro-credite a mini-fermelor de păsări crescute ecologic și interfața cu rețelele de distribuție
●Dezvoltarea de case sociale în asociere, cu implicarea persoanelor în cauză în activități economice în agricultura de nișă

Zona de dezvoltare Est (GAL Bârgău-Calimani)

Această zonă este formată din comunele: Tiha Bârgăului – Bistrița Bârgăului – Prundu Bârgăului – Josenii Bârgăului - Livezile – Dumitrița – Cetate – Budacu de Jos.

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi:

●Acțiune concertată cu ministerul de resort pentru stoparea jafului din păduri (trasabilitatea lemnului)
●Dezvoltarea unei centuri ocolitoare în zona Prundu Bârgăului (Livezile-Tureac)
●Modernizarea căilor de acces în zona pensiunilor agro-turistice
●Rezolvarea canalizării în zona lacului Colibița

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi:

●Susținerea școlilor profesionale de strungari, lăcătuși, sudori, operatori CNC în parteneriat cu agenții economici
●Electrificarea fermelor de animale din zonele mai izolate
●Dezvoltarea căilor de acces prin drumuri pietruite la fermele de animale
●Dezvoltarea spațiilor moderne de campare a caravanelor

●Dezvoltarea elementelor de identitate locală și promovarea acestora cu scop turistic

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă:

●Dezvoltarea activităților de cercetare ale agenților industriali din zonă în parteneriat cu universitățile pentru dezvoltarea de produse noi, cu grad sporit de sofisticare și inteligență

●Susținerea unor mecanisme de branding, promovare și desfacere profitabilă a produselor locale rezultate din creșterea vitelor și oilor

●Dezvoltarea unor centre moderne de colectare și depozitare a produselor locale și a fructelor de pădure – de dorit și prelucrarea locală (dulceață, produse medicinale, compot etc.)

●Valorificarea superioară a lacului Colibița (ex. schi nautic, scufundări, canotaj, pescuit sportiv etc.)

●Valorificarea superioară a biomasei prin colectarea centralizată și comercializarea profitabilă

●Dezvoltarea turismului tematic (ex. vânătoare, trasee tematice)

●Dezvoltarea unor ateliere de meșteșuguri în zonă

●Dezvoltarea microhidrocentralelor și a centralelor eoliene pentru ferme

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi:

●Dezvoltarea turismului sportiv (bazin de înnot olimpic; pistă de biciclete; telecabină și pârtie de schi) în Prundu Bârgăului

●Dezvoltarea unui parc industrial pentru furnizori locali în Prundu Bârgăului

●Proiect integrat pentru valorificarea la scară largă a mitului Dracula (trasee, cazare, evenimente etc.) pe tot parcursul anului

●Dezvoltarea agro-turismului (Colibița, Tiha Bârgăului etc.) prin certificarea pensiunilor, dezvoltarea serviciilor integrate de marketing și informare, accesul facil la internet și la bancomate, precum și realizarea de evenimente tematice pentru diverse grupuri țintă pe tot parcursul anului

●Încurajarea dezvoltării fabricilor de mobilă artizanală în zonă

●Realizarea unei pârtii de schi pe vârful Bistricioru, împreună cu o ministațiune pentru tratament (calitatea aerului este deosebită) și o linie cu servicii de wellness

●Valorificarea caselor tradiționale cu scop turistic într-o rețea la nivelul județului

●Dezvoltarea unor facilități de asistență pentru persoane vârstnice (pensiuni dedicate și servicii de asistență)

●Valorificarea lânii (capacități de producție pentru colectarea lânii și spălarea acesteia, urmată de distribuția în unități de micro-producție familiale pentru fabricarea artizanală de haine din lână, carpete, produse pentru pat, stofe – implică și calificarea adecvată prin programe de formare specifice)

Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Lider Bistrița-Năsăud)

Această zonă este formată din orașul Sângeorz-Băi și comunele: Maieru – Rodna – Șanț – Ilva Mică – Ilva Mare – Poiana Ilvei – Măgura Ilvei – Lunca Ilvei - Leșu.

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi:

●Dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru o legătură facilă cu Moldova DJ 172

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi:

●Realizarea unor rampe de încărcare pe calea ferată

●Dezvoltarea rețelei de drumuri locale în zonele turistice (ex. Ilva Mare)

●Pietruirea căilor de acces la casele izolate de pe munte unde există potențial de valorificare turistică

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă:

●Dezvoltarea școlilor profesionale de mecanici, prelucrători în piatră, prelucrători în lemn, exploatare minieră (inclusiv în parteneriat cu agenții economici – burse, mecenat)

●Proiecte de reconversie pentru calificare în prelucrarea pietrei, lemnului, lutului

●Dezvoltarea unor școli populare de vară adresate persoanelor din zone urbane (produse artizanale, sculptură în lemn, tradiții populare, produse tradiționale din lână, produse gastronomice tradiționale, costume populare etc.)

●Centre moderne de colectare a fructelor de pădure (ex. Șanț, Valea Mare), de dorit completate și de producția locală a unor produse tradiționale (ex. gem, sirop, ceaiuri medicinale, alte produse medicinale tradiționale, esențe etc.)
●Dezvoltarea producției de biomasă
●Dezvoltarea producției de piatră și marmură prelucrată pentru construcții și ornamente
●Creșterea vitelor pentru carne și dezvoltarea unor mici abatoare

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi:

●Dezvoltarea unei rețele de minifabrici de mobilă de lux, jucării din lemn, mobilier tradițional cu o unitate comună de distribuție și promovare
●Dezvoltarea turismului alpin, inclusiv valorificarea caselor tradiționale pentru un turism de nișă în circuit închis (turism tematic, de aventură, inclusiv pentru elevi și studenți din zonele urbane)
●Dezvoltarea centralelor eolinene montane
●Valorificarea superioară a pasului Rotunda cu scop turistic și a unei pârtii de schi la Magura Ilvei
●Centrul expozițional polivalent – inclusiv cu expoziție de animale și crearea unei burse pentru animale
●Crearea unui centru pentru persoane în vârstă din zona urbană cu servicii specializate și activități sociale
●Dezvoltarea unui cluster în turismul balnear la Sângeorz Băi
●Dezvoltarea unei rețele de agro-pensiuni cu servicii turistice integrate (turism de weekend, trasee turistice, turism ecvestru, turism extrem, turism cultural și de legendă)
●Colectarea centralizată a lânii și valorificarea la fabrici care se dezvoltă în județ (ex. pe valea Șieului), dar și valorizarea locală prin centre de artă populară unde să fie colectate produse din lână realizate de localnici (șosete, paltoane, veste, bluze, fulare, pulovere, mănuși, pături, căciuli etc.) – implică și programe de calificare, designeri, rețele de desfacere, antreprenoriat

Zona de dezvoltare Nord (GAL Țara Năsăudului)

Această zonă este formată din orașul Năsăud și comunele: Dumitra – Feldru – Rebrișoara –Rebra – Parva – Telciu – Romuli – Coșbuc – Runcu Salvei – Salva - Nimigea.

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi:

●Infrastructura rutieră de acces în Năsăud trebuie modernizată
●Modernizarea infrastructurii rutiere în zone precum Valea Măriilor, Poiana Zânelor
●Modernizarea căilor de acces spre Rodna și drumuri de ocolire a satelor pe unde trece trafic greu (ex. Coșbuc)

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi:

●Susținerea școlii de tehnicieni chimiști și textiliști cu sprijinul agenților economici din zonă
●Extinderea rețelei de apă și canalizare (ex. Rebrișoara)

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă:

●Centru modern de colectare a fructelor de pădure
●Revitalizarea pomiculturii și valorificarea într-o rețea integrată la nivel județean
●Valorificarea biomasei într-o rețea integrată la nivel județean
●Susținerea creșterii vitelor și oilor
●Susținerea apiculturii în zonă
●Dezvoltarea unor microhidrocentrale pe pârâuri montane

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi:

●Dezvoltarea unui cluster în domeniul maselor plastice
●Proiecte de valorizare turistică a zonei prin integrarea într-o rețea națională cu circuit închis a caselor vechi tradiționale
●Valorificarea lânii într-o rețea integrată la nivel județean (a se vedea ideile prezentate în GAL Lider și pe valea Șieului)
●Lansarea unor minicapacități de producție în industrii creative: textile, pielărie, olărit, confecții

●Dezvoltarea premiselor pentru dezvoltarea unor capacități pentru produse cosmetice pe bază de rețete tradiționale
●Promovarea turismului de aventură, ecumenic, cultural, științific, sportive și a unei rețele de școli de vară și ateliere multianuale pentru artiști și cercetători

Zona de dezvoltare Nord-Vest (GAL Ținutul Haiducilor)

Această zonă este formată din orașul Beclean și comunele: Nușeni – Șieu Odorhei – Șintereag – Branișteа – Petru Rareș – Uriu – Ciceu Mihăești – Ciceu Giurgești – Negrilești – Căianu Mic – Chiuza – Spermezău – Zagra - Târlișua.

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi:
●Dezvoltarea proiecte integrate pentru drumuri, apă, canal printr-o formă asociativă a comunelor din jurul orașului Beclean
●Rezolvarea aducțiunii de gaz

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi:
●Proiecte de calificare a populației rrome din zonă în meserii tradiționale și susținerea prin intermediul unei fabrici sociale, cu management privat
●Asociații pentru creșterea bovinelor și valorificarea laptelui în produse alimentare

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă:
●Depozit de produse agricole în zona Ciceu - Negrilești
●Atragerea de investitori pentru valorificarea fructelor și legumelor din zonă în cadrul unei minifabrici pentru conserve și desfacerea produselor la poartă prin market-are pe internet și contacte directe (evitarea politicilor supermarket-urilor)
●Drum de acces la cetatea Ciceu și revitalizarea sitului istoric
●Susținerea în Beclean a industriilor existente și revitalizarea industriei textile cu produse proprietare

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi:
●Dezvoltarea Băilor Figa și diversificarea serviciilor acestora și în perioadele de iarnă, primăvară și toamnă
●Exploatarea spațiilor din zona rurală pentru afaceri novatoare: sporturi extreme (motobike, off-road etc.), sporturi care necesită mult spațiu (hipism, golf, tir cu arcul, tir cu pistolul etc.), tabere tematice – ex. vitalizarea cu caracter turistic Giurgești-Mihăești-Reteag

Zona de dezvoltare Centru

Această zonă este formată din municipiul Bistrița.

Acțiuni pentru eliminarea unor factori negativi:
●Crearea platformei aeroportuare pentru aeronave de mici dimensiuni de tip charter
●Proiect interjudețean pentru realizarea unui drum rapid de legătură Bistrița – aeroport Tg.-Mureș care să ocolească orașele Reghin și Tg.-Mureș necesar mediului economic
●Proiect interjudețean pentru modernizarea căii rutiere Bistrița-Monor-Vatava-Dumbrava-Moraieni necesar mediului economic din Bistrița
●Racordarea la rețeaua internet în bandă largă
●Susținerea consultanței/expertizei de calitate ridicată în domeniul inovării pentru mediul economic și dezvoltarea parteneriatelor public-privat în proiecte de investiții generatoare de locuri de muncă și produse / servicii cu valoare adăugată
●Crearea capabilităților în cadrul clusterelor pentru dezvoltarea rețelelor de afaceri internaționale
●Susținerea dezvoltării competențelor și mecanismelor pentru redactarea permanentă de proiecte de inovare și cercetare-dezvoltare în rândul clusterelor economice

Acțiuni pentru diminuarea unor factori negativi:

●Infrastructura rutieră de acces în zona industrială trebuie îmbunătățită
●Dezvoltarea parcărilor sub și supraterane moderne în cartierele rezidențiale
●Realizarea centurii de ocolire a municipiului Bistrița
●Dezvoltarea transportului public pentru navetiștii din zona rurală care au loc de muncă în întreprinderile din Bistrița
●Crearea unui nod intermodal cât mai apropiat de municipiu (se vor studia minimum trei variante și se va alege varianta optimă: Beclean, Dej Triaj – în colaborare cu județul Cluj, Sărățel)
●Susținerea mai accentuată a învățământului tehnic integrat liceal și universitar în Bistrița, prin alocarea de spații suplimentare
●Realizarea unor parcuri industriale (ex. Bistrița Sud; Sărata)
●Amenajarea piețelor agroalimentare mari din Bistrița, dezvoltarea unui parc logistic agro-industrial și promovarea produselor locale ecologice
●Realizarea unui parc tehnologic (ex. zona fostei uzine termice)
●Dezvoltarea programelor intensive de instruire în antreprenoriat și managementul inovării
●Dezvoltarea programelor de recalificare și susținerea masteratelor profesionale pentru a veni în întâmpinarea nevoilor urgente de forță de muncă ale mediului economic local
●Dezvoltarea pachetelor de facilități pentru atragerea investițiilor străine directe
●Dezvoltarea mai accentuată a antreprenoriatului prin diverse mecanisme (instruire, susținere financiară, informare, mentorat, promovare, consiliere etc.)

Acțiuni pentru valorificarea competitivă a punctelor tari din zonă:

●Dezvoltarea contactelor de afaceri cu spațiul german din Europa
●Focalizarea pe proiecte internaționale de inovare în parteneriat (infrastructură de afaceri, concentrare de competențe în domeniul electro-mecanic, cu adăugare de inteligență („smart products”))
●Investiții în dezvoltarea infrastructurii de cercetare și inovație tehnologică în domeniul electro-mecanic în parteneriat cu mediul economic local (ex. pentru a dezvolta produse mai sofisticate)

Acțiuni pentru crearea unor avantaje competitive noi:

●Susținerea dezvoltării clusterelor economice (ex. industria electro-mecanică, alimentară)
●Revitalizarea zonei viticole cu produse de nișă (Steiniger)
●Revitalizarea turismului tematic în municipiu
●Dezvoltarea unui accelerator de afaceri cu sprijinul mediului economic local în domeniul electro-mecanic și susținerea afacerilor în parteneriat pentru dezvoltarea de produse inteligente în domeniul electro-mecanic
●Susținerea proiectelor integrate care să conducă la dezvoltarea unui oraș cultural, inteligent și ecologic (green smart city) pentru creșterea calității vieții cetățenilor, atragerii de noi investitori și stabilizării forței de muncă înalt calificate în municipiu

4. Conceptul proiectelor de dezvoltare economică și a proiectelor integrate

Proiectele de dezvoltare economică se diferențiază de alte tipuri de proiecte prin aceea că, după implementare, creează efecte de multiplicare și oportunități pentru dezvoltarea afacerilor existente, pentru crearea de afaceri noi, precum și pentru generarea altor proiecte de dezvoltare. Acest concept este sugestiv ilustrat în figura 2. **Dezvoltarea economică se realizează cel mai bine prin intermediul proiectelor integrate.**

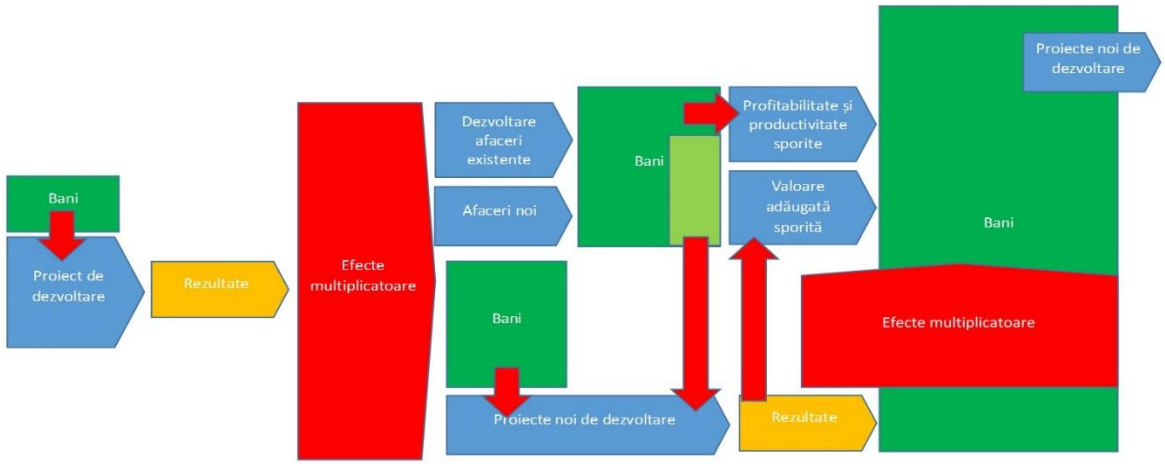

Figura 2. Conceptul proiectelor de dezvoltare economică

Proiectele integrate de dezvoltare economică teritorială sunt acele proiecte care însumează mai multe sub-proiecte independente din punct de vedere al echipei de management, bugetului și partenerilor, dar ale căror obiective și rezultate sunt gândite corelat și integrat cu obiectivele și rezultatele celorlalte sub-proiecte în vederea atingerii unor obiective majore, agregate. În acest sens, trebuie să existe o formă de coordonare strategică a sub-proiectelor care fac parte din proiectul integrat, precum și o corelație privind implementarea acestora. Figura 3 prezintă sugestiv diverse tipuri de proiecte integrate.

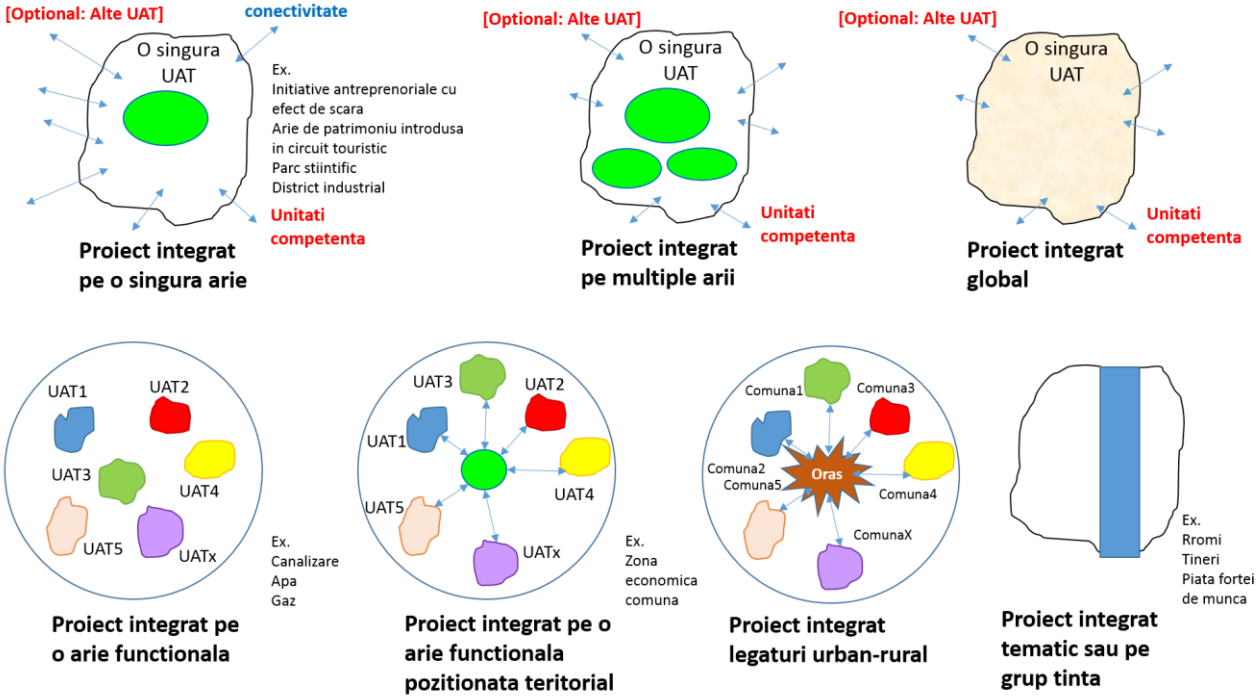

Figura 3. Tipuri de proiecte integrate

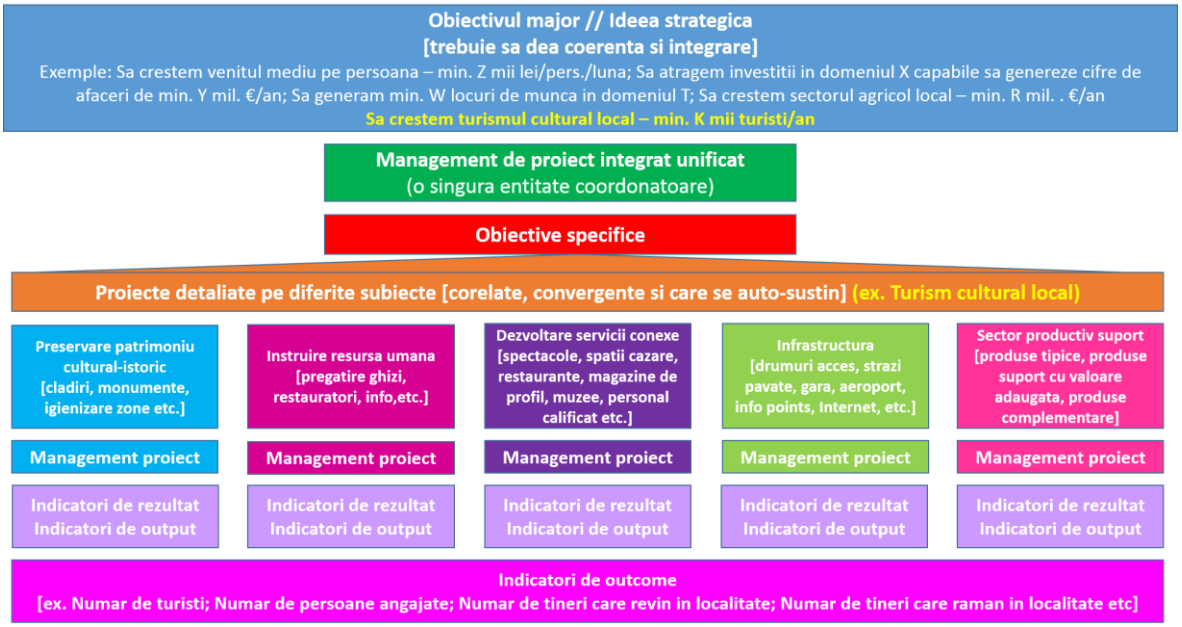

Figura 4. Un exemplu de definire a unui proiect integrat

Exemplificarea modului de definire a unui proiect integrat este pusă în evidență în figura 4. Figura 5 prezintă filosofia de finanțare a unui proiect integrat.

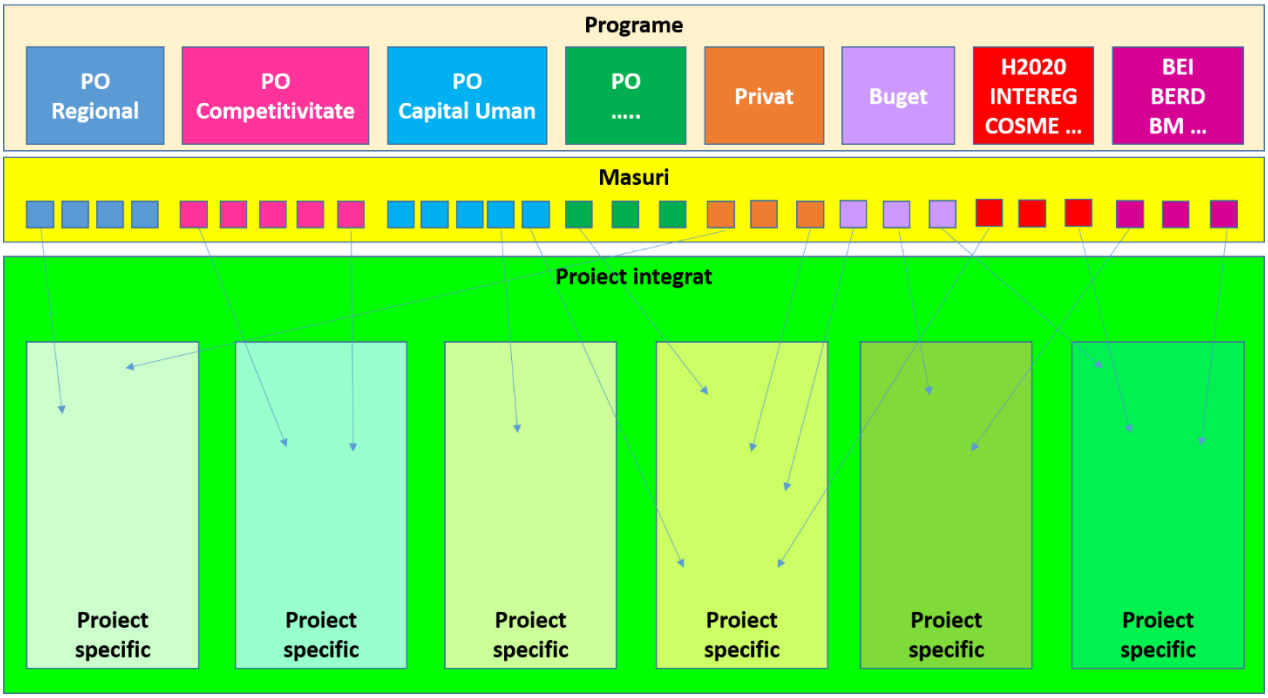

Figura 5. Filosofia de finanțare a unui proiect integrat

În cadrul proiectelor de dezvoltare economică pot fi considerate și întreprinderile sociale, a căror concept este ilustrat în figura 6.

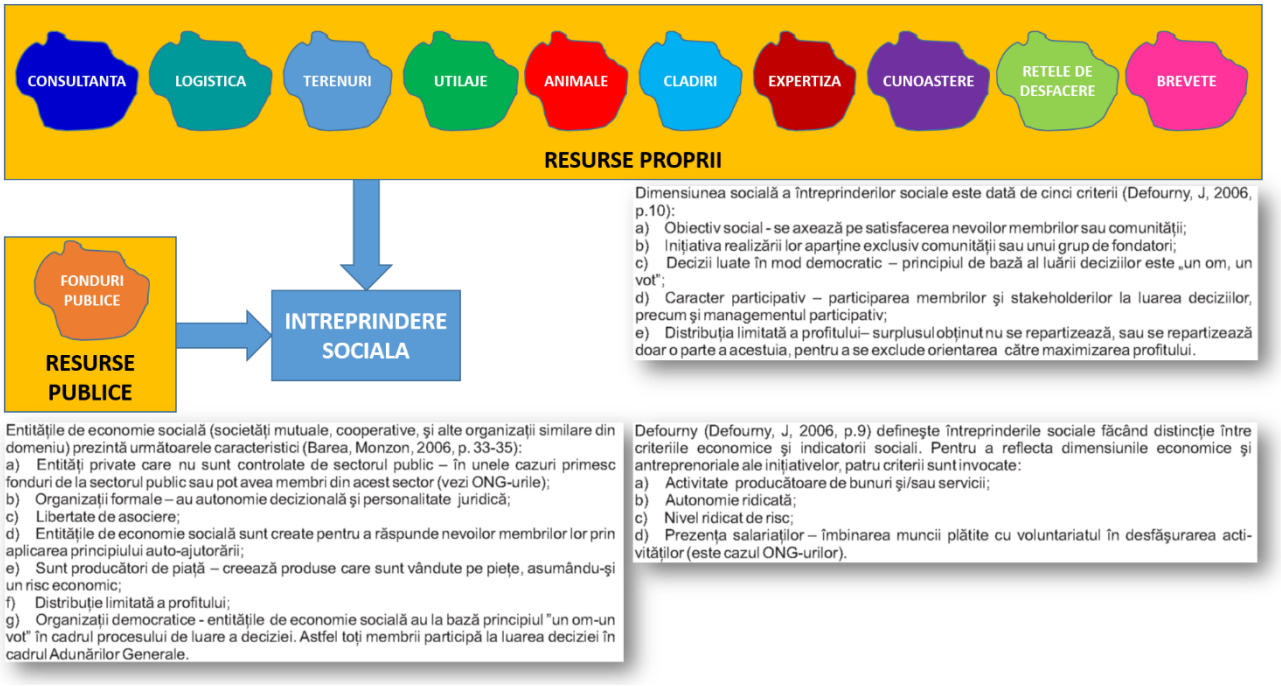

Figura 6. Conceptul unei întreprinderi sociale

5. Provocările privind dezvoltarea economică a județului Bistrița-Năsăud

În conformitate cu ultimul recensământ din România, județul Bistrița-Năsăud se află în rândul județelor din partea de jos din punctul de vedere al numărului de locuitori, cu 277.861 de locuitori. Cei mai puţini locuitori se află în judeţul Covasna, care are o populaţie de 220.962 de locuitori, urmat de judeţele Sălaj (238.593 de locuitori) şi Tulcea (241.697 de locuitori). Pe primul loc se află județul Iaşi , unde locuiesc 842.601 de persoane, pe locul secund este județul Prahova, cu 802.216 de locuitori şi Constanţa, cu o populaţie de 724.506 de locuitori, după care urmează Suceava, cu 708.745 de locuitori, Bacău (708.440 de locuitori) şi Cluj (693.419 de locuitori), conform informaţiilor oferite de INS privind populaţia stabilă în România la 1 ianuarie 2013. În ceea ce priveşte Bucureștiul, aceasta are 1.920.610 de locuitori.

Din perspectiva cifrei de afaceri realizată de agenții economici, județul Bistrița-Năsăud raportează aproximativ 1,9 miliarde €, adică aproximativ 6.838 €/locuitor. Prin comparație, Bucureștiul raportează aproximativ 42.643 €/locuitor, Clujul aproximativ 12.547 €/locuitor, Sălajul 5.868 €/locuitor, Tulcea 4965 €/locuitor.

O analiză a celor 7 zone de dezvoltare strategică a județului Bistrița-Năsăud din perspectivă economică arată conform tabelului 1. Se observă o discrepanță majoră între diversele zone de dezvoltare strategică ale județului. Concluzia este imediată: trebuie gândite proiecte de dezvoltare personalizate pe zonele de dezvoltare, care să țină cont de specificul acestora (structură populație, puncte tari, puncte slabe, oportunități, resurse locale, geografie etc.).

Tabelul 1. Perspectiva economică a județului Bistrița-Năsăud (2013)

Nr.	Zona de dezvoltare	Populație	Cifră de afaceri (aprox.)	Procent	Eficiență
1	Sud-Vest	25.900	~ 17 mil. €	~ 1%	~ 654 €/locuitor
2	Sud-Est	16.510	~ 70 mil. €	~ 4%	~ 4.243 €/locuitor
3	Centru	70.493	~ 1.037 mil. €	~ 60%	~ 14.700 €/locuitor
4	Nord-Vest	48.610	~ 156 mil. €	~ 9%	~ 3.184 €/locuitor

5	Nord-Est	37.135	~ 104 mil. €	~ 6%	~ 2.811 €/locuitor
6	Est	31.085	~ 172 mil. €	~ 10%	~ 5.550 €/locuitor
7	Nord	48.128	~ 173 mil. €	~ 10%	~ 3.604 €/locuitor

Pentru a atinge un nivel de dezvoltare economică cu un nivel mediu de 500 € salariu net/lună și o productivitate cu forța de muncă comparabilă cu media UE, precum și pentru a atinge obiectivul de convergență și coeziune economico-socială, zonele de dezvoltare strategică ale județului Bistrița-Năsăud ar trebui să arate în anul 2020 conform datelor din tabelul 2.

Tabelul 2. Provocări privind dezvoltarea economică cu orizont de timp 2020

Nr.	Zona de dezvoltare	Țintă necesară populație angajată	Țintă necesară cifră de afaceri	Indice de creștere
1	Sud-Vest	~ 19.500	~ 310 mil. €	~ 18,0× în 7 ani
2	Sud-Est	~ 12.600	~ 210 mil. €	~ 3× în 7 ani
3	Centru	~ 53.100	~ 2.600 mil. €	~ 2,5× în 7 ani
4	Nord-Vest	~ 36.600	~ 590 mil. €	~ 3,8× în 7 ani
5	Nord-Est	~ 27.900	~ 450 mil. €	~ 4,3× în 7 ani
6	Est	~ 23.400	~ 380 mil. €	~ 2,2× în 7 ani
7	Nord	~ 36.000	~ 580 mil. €	~ 3,3× în 7 ani

Se observă că provocările sunt foarte mari, în special în zonele mai slab dezvoltate. Acest lucru ne arată că dezvoltarea economică nu poate fi asigurată dacă la nivelul proiectelor integrate nu sunt implicați parteneri din afara județului, din zonele care au expertiză superioară în atragerea de fonduri publice și private, precum și expertiză superioară în antreprenoriat, desfacere pe piețe internaționale și în aspecte de inovație tehnologică, organizațională, de marketing, de produse și servicii, de proces. Este evidentă concluzia că în cadrul parteneriatelor trebuie atrase cât mai multe universități din centrele de cunoaștere, precum și investitori privați. Proiectele specifice (sub-proiectele) din cadrul proiectelor integrate trebuie să intre sub incidența scenariilor prezentate în figura 7.

Figura 7. Specificități dezirabile pentru sub-proiectele din cadrul unui proiect integrat

Figura 8. Exemplul orientativ 1 (inspirațional) de sub-proiect în cadrul unui proiect integrat de dezvoltare economică în zona rurală

Figura 9. Exemplul orientativ 2 (inspirațional) de sub-proiect în cadrul unui proiect integrat de dezvoltare economică în zona rurală

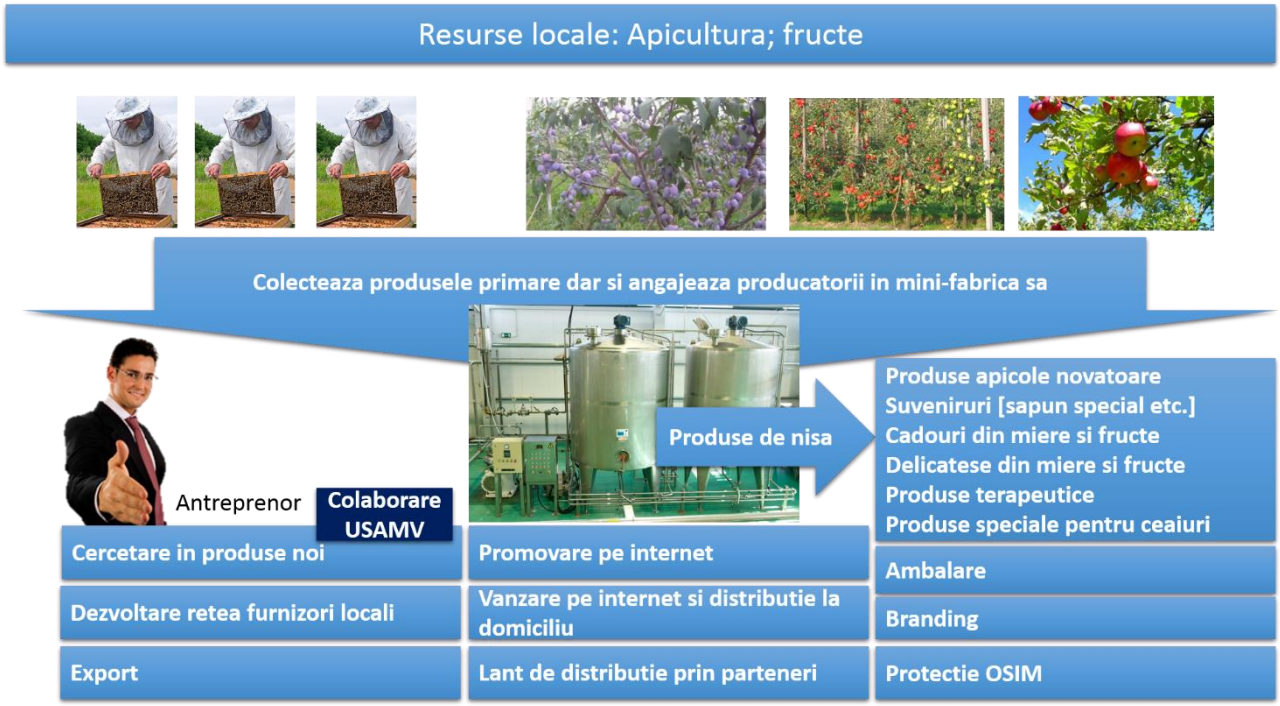

Figura 10. Exemplul orientativ 3 (inspirațional) de sub-proiect în cadrul unui proiect integrat de dezvoltare economică în zona rurală

Figura 11. Exemplul orientativ 4 (inspirațional) de sub-proiect în cadrul unui proiect integrat de dezvoltare economică în zona rurală

Figura 12. Exemplul orientativ 5 (inspirațional) de sub-proiect în cadrul unui proiect integrat de dezvoltare economică în zona rurală

Figura 13. Exemplul orientativ 6 (inspirațional) de sub-proiect în cadrul unui proiect integrat de dezvoltare economică în zona rurală

Figurile 8, 9, 10, 11, 12 și 13 prezintă exemple inspiraționale privind abordarea inteligentă a unor sub-proiecte din cadrul unor proiecte integrate de dezvoltare economică teritorială pentru dezvoltarea zonelor rurale.

Analiza datelor din tabelul 1 și tabelul 2 indică faptul că provocările privind convergența și coeziunea economico-socială la nivelul județului Bistrița-Năsăud sunt foarte mari și extrem de greu de atins în orizontul de 7 ani previzionat pentru strategia actuală. Totuși, datele indică că modalitatea în care au evoluat lucrurile în județ, atât în mediul public cât și în cel privat, trebuie schimbată radical. Mecanismele și abordările de până acuma nu permit un salt relevant al județului la nivel național. Rata productivității cu forța de muncă trebuie să crească semnificativ, în special în zona rurală. Acest lucru nu poate realizat decât printr-o abordare integrată, astfel încât să fie gândite și demarate proiecte inovative cu efect de multiplicare și diversificare în toate zonele județului.

Pornind de la aspetele și constatările ilustrate în secțiunile anterioare, se prezintă în anexe fișele proiectelor integrate pentru dezvoltarea economică a județului Bistrița-Năsăud. În cadrul fișelor se prezintă obiectivele majore și sectoriale, parteneriatele posibile, indicatorii, temele sub-proiectelor, precondițiile necesare pentru ca proiectele să poată fi demarate, precum și elementele de amplasare în teritoriu.

Se precizează faptul că fișele de proiect trebuie analizate în dinamica lor, în sensul în care, în funcție de context și oportunități, acestea pot suferi modificări, ajustări, completări etc. Pentru operaționalizarea fișelor de proiect este necesară demararea acțiunilor de diseminare în teritoriu, precum și acțiunile de constituire a consorțiilor pentru fiecare proiect integrat. Un rol esențial în acest sens trebuie să-l joace **Parteneriatul interinstituțional pentru dezvoltarea strategică durabilă a județului Bistrița-Năsăud**.